

Child Focus –Egy szervezet az eltűnt gyermekek felkutatására és védelmére

Charleroi városkája egy csapásra híres lett. Marc Dutroux tette híressé, aki pedofília, többrendbeli gyilkosság és egy nemzetközi, gyermekpornográfiával és prostitúcióval foglalkozó bűnbanda megszervezése és irányítása vádjával állt a belga bíróság előtt.

■ ELŐZMÉNYEK - A DUTROUX-ÜGY

A Dutroux ügy világszerte nagy érdeklődést váltott ki, (hónapokig foglalkozott vele a BBC, a CNN), nem csak az elkövetett bűncselekmény súlyossága okán, hanem elsősorban a rendőrség és a nyomozásban részt vevő egyéb kormányzati szervek hihetetlen amatőrizmusa és a nyomozás során ejtett gondatlanságból adódó szarvashibák miatt is.

De ne szaladjunk úgy előre, kezdjük az elején.

Ki is ez a Marc Dutroux?

Három gyerekes családapa.

Munkanélküli villanyszerelő, aki az államtól kapott nem csekélyke segélyt, lopott autókkal való üzleteléssel, illetve fiatal lányok elrablásával és prostitúcióra kényszerítésével próbálja kiegészíteni.

Hét házat tartott fenn Belgium különböző városaiban, amelyek nagy része üresen állt, kivéve azokat, amelyekben az elrabolt lányokat bújtatta mindaddig, amíg vevőt nem talált rájuk, vagy fel nem használta őket valamelyik pornó videójában.

1989-ben elkapták és elítélték 5 fiatal lány megerőszakolásáért és bántalmazásáért. Bár 13 évet kapott, ebből mindössze 3 évet töltött le, amikor is jó magaviseletért szabadlábra helyezték. Dutroux kiszabadulása után, az általa birtokolt házak környékén fiatal lányok kezdtek eltűnedezni. Később összesen 6 lány elrablásával vádolták, közülük négy meghalt.

A rendőrség az egyik házat kétszer is átkutatta, két különböző eset kapcsán, de egyik alkalommal sem találtak semmit. A ház alapzatában volt egy rejtett földalatti zárka, ahol a rendőrségi kutatás ideje alatt is két 8 éves lány reménykedett

abban, hogy valaki a segítségükre siet. Julie Lejeune és Melissa Russo. Hiába, egyikük sem élte túl a nyomozás végét. A két barátnő 1995 júniusában tűnt el, és Dutroux kiskertjében találtak rájuk 1996 augusztusában. A legelkeserítőbb azonban, hogy mindez valószínűleg elkerülhető lett volna. Ugyanis a rendőrségnek volt egy informátora, aki elmondta, hogy Dutroux pénzt ajánlott fel neki fiatal lányok elrablásáért cserébe, és beszámolt a földalatti zárka létezéséről és pontos helyéről is, de a rendőrség nem vette komolyan ezeket az információkat. Annak ellenére sem, hogy Dutroux-t saját édesanyja is feljelentette az ügyészségen, mert rájött arra, hogy fia fiatal lányokat tart fogva az egyik házában. A rendőrség azonban ezen információk birtokában is további egy évet várt még arra, hogy tényleges lépéseket tegyen az ügyben, mialatt további két lány tűnt el és halt meg. Mint később kiderült, nem volt véletlen ez a helyben toporgás, ugyanis több magas rangú kormánytisztviselő és több rendőr is érintve volt az ügyben.

Amikor ez kiderült, olyan óriási közfelháborodást váltott ki a belga emberekből, hogy 1996 októberében - a II. világháború óta nem látott méretű - békés felvonulást szerveztek. Háromszázezren öltöztek fehérbe és vonultak ki az utcára, követelve a kormánytól a rendőrség és az igazságszolgáltatási rendszer átfogó reformját.

■ A GONDOLAT MEGSZÜLETÉSE

Jean-Denis Lejeune, Julie édesapja, hogy képes legyen feldolgozni valamilyen módon lánya halálát, tudomást szerezvén a washingtoni National Center for Missing and Exploited Children (NCMEC) létezéséről, elment oda és hosszú hónapokig csak tanult és dolgozott a szervezetben. A célja az volt, hogy

mindent megtanuljon a szervezet felépítéséről, működéséről, hogy aztán hazatérve hazájába, Belgiumba, létre tudjon hozni egy hasonló civil kezdeményezést az eltűnt és szexuálisan bántalmazott gyermekek felkutatása és védelme érdekében.

1998. március 31-én álma valóra vált, és megalakult az NCMEC európai központja, Child Focus néven.

A szervezet a társadalom nyomására és állami beleegyezéssel jött létre, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy kezdettől fogva élvezzi mind a társadalom széles rétegeinek, mind pedig a mindenkori kormánynak a támogatását. A létrejöttét megelőző események miatt egyfajta legenda övezi, és szinte presztízsnek számít a szponzorok számára a támogatása. Az események másik következménye azonban talán még ennél is fontosabb, nevezetesen, hogy kezdettől fogva példaértékű és Európában nagyjából egyedülálló ismertség és elfogadottság jellemzi a szervezetet. Nemcsak a lakosság körében, hanem a különböző hatóságok, elsősorban a rendőrség körében.

2001. november 28. óta együttműködési szerződésük van az Igazságügyi Minisztériummal. Ez az együttműködés kötelezően kiterjed a Szövetségi Rendőrség emberkereskedelmi, eltűnt személyek felkutatására specializálódott és áldozatvédelmi osztályára és valamennyi, az irányításuk alá tartozó rendőrségi egységre, az összes ügyészségre, a Nemzeti Kriminológiai Intézetre és a Külügyminisztériumra is.

Önkéntesekből álló országos hálózattal rendelkeznek, minden egyes megyében van egy kisebb központjuk, ahol a helyi önkéntesek rögzítik a helyi eseteket és az interneten keresztül, elküldik a brüsszeli központba.

■ A CHILD FOCUS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

■ Műveleti Osztály

Hívások fogadása (call manager)

A call managerek feladata minden beérkező hívás fogadása és az esetek kategorizálása a súlyosságuk alapján. Az ő hatáskörükbe tartoznak a kisebb súlyú eltűnési esetek az első 48 óráig és az áldozatoktól beérkező hívások fogadása. 2002-ben összesen 189319 hívást fogadott a szervezet. Ez 20%-os csökkenést jelent az előzőévhez képest, de ez elsősorban a 0 és 90 másodperc közötti hívások számának csökkenését jelenti, ugyanakkor a 1,5 és 5 perc közötti hívások (azaz az ún. érdemi hívások) száma több mint 3000-l nőtt 2001-hez képest.

Ezen belül 269 eltűnése esetet (48 órán belül megoldódó) foglalkoztak.

A hívások többségének az eltűnés a tárgya. Az első híváskor felveszik a hívó adatait, azt hogy milyen kapcsolatban áll az eltűnt személlyel. Ezt követően a szervezet felveszi a kapcsolatot a szövetségi rendőrség eltűnt személyek felkutatására specializálódott egységével és a helyi rendőrséggel. A körülmények és egy miniszteri iránymutatás alapján közösen megállapítják a helyzet súlyosságát, a veszély és sürgősség mértékét és megállapodnak a teendőkben. A döntésről pedig értesítik a szülőket, illetve az eltűnt személy legközelebbi hozzátartozóit. Ha a call manager úgy ítéli meg, hogy a szülőknél lelki támogatásra van szükségük, hogy az ügyet átvészeljék, a szervezet erről is gondoskodik a családhoz kiküldött case managerek révén.

Néha előfordul, hogy magától az eltűnt személytől érkezik a hívás és a segítségkérés. Ilyen esetben a telefon mellett ülő szakember dolga az, hogy a bizalmi légkör megteremtése után lehetőség szerint megpróbálja meggyőzni a gyermeket arról, hogy térjen haza a családjához.

Ha a fiatal mégis elutasítja ezt a lehetőséget, akkor olyan átmeneti szállásra irányítja, ahol biztonságban meghúzódhat, amíg nem dönt úgy, hogy hazatér. Ha pedig kiderül, hogy jó oka

van arra, hogy ne menjen haza, pl. bántalmazzák, szexuálisan zaklatják, akkor pedig a megfelelő speciális intézménybe irányítják, ahol megkaphatja a szükséges segítséget és támogatást. Volt már arra is példa, hogy nagyon fiatal gyermektől érkezett segélykérő hívás, ilyen esetben a telefon végén ülők megpróbálják kideríteni, hogy pontosan hol van a gyermek, és a Child Focus erre kiképzett csapata, kimegy és megkeresi.

Esetmegbeszélő /esetfeldolgozó csoport (case manager)

Ők működnek együtt a rendőrségi egységekkel, illetve végzik az áldozatvédelmi munkát, szülők felkészítését, támogatását az ügy során. A nagyobb hatékonyság érdekében a speciális, nagyobb szakértelmet kívánó esetek (pl. szülő általi elrablás, szexuális bántalmazás) olyan case managerhez kerülnek, akinek már van tapasztalata hasonló ügyekben. A case managerek közvetlen és állandó kapcsolatban vannak az ügyészséggel, a rendőrséggel, a fiatalkorúak bíróságával és a fiatalokat segítő különböző típusú civil szervezetekkel.

Multimédia csoport

Ez egy új egység a Child Focuson belül. A feladatuk a kiskorúak szexuális kizsákmányolása elleni küzdelem az új médiás eszközök segítségével. 2002 júniusában hozták létre az Európai Bizottság támogatásával azt a honlapot, amely lehetőséget ad minden Internethasználónak, hogy segítse a gyermekpornográfia elleni küzdelmet azzal, hogy jelenti, ha szörfözés közben ilyen jellegű anyagokra bukkan. (www.childfocus-net-

alert.be). 2002-ben a kampánynak köszönhetően 2378 olyan internetes oldalra bukkantak rá a netezők segítségével, amelyen valamilyen formában a gyermekpornográfiával hozhatók kapcsolatba.

2002 decemberében létrehoztak egy másik honlapot is, amellyel pedig a különböző chat-szobák veszélyeire próbálják felhívni a gyermekek és a szülők figyelmét (www.clicksafe.be), illetve lehetőséget teremtenek bárki számára, hogy jelentsék, ha ilyen jellegű tevékenységet tapasztalnak (clicksafe@childfocus.org)

Önkéntesek hálózata

2002-ben közel 1300 önkéntes támogatta a Child Focus munkáját országszerte, ennek ellenére minden évben újabb és újabb önkéntes toborzó kampányokat hirdetnek meg, mert nagyon nagy szükség van a munkájukra, a lelkesedésükre és az elhivatottságukra.

■ Nemzetközi kapcsolatok osztálya

Mivel az eltűnési esetek és a kiskorúak szexuális kizsákmányolása nem ismer „határokat”, a Child Focus mindent megtesz azért, hogy a szülők számára megbízható segítséget tudjanak biztosítani Belgium határain túl is, ha az adott eset ezt megkívánja. Hatalmas, a világ bármely részén található és a gyerekek eltűnése (elrablása), valamint szexuális kizsákmányolása ellen küzdő szervezetek adatbázisával rendelkezik és azt bármely segítséget kérő szülő, illetve a szülőt képviselő szervezet rendelkezésére

	1999	2000	2001	2002	
szökés	757	1215	1010	1177	
Elrablás/ megszöktetés	idegen által	15	20	25	35
	szülő által	336	562	596	609
	felnőtt kísérő nélkül kiskorú	48	80	416	608
	szexuális kizsákmányolás	18	14	15	16
	családon belüli erőszak	151	174	180	184
összesen	1325	2065	2242	2629	

bocsátja. Az Európai Szövetség az Eltűnt és Szexuálisan Bántalmazott Gyermekéért elnevezésű humanitárius központ a Child Focus vezetőjének kezdeményezésére jött létre 2001-ben.

■ **Kommunikációs és Logisztikai Osztály**

A Child Focus nagy hangsúlyt fektet a kommunikációra, a médiával és az emberekkel való kapcsolattartásra. A szervezet sikerének egyik oka: nagyon odafigyel arra, hogy az emberek és a döntéshozók minél többet tudjanak meg a tevékenységeiről. Ennek érdekében kampányokat szerveznek országszerte az eltűnt és szexuálisan bántalmazott

gyermekek érdekében, a gyermekpornográfia és gyermekkereskedelem ellen.

Kibicher Orsolya

A testi fenyítés

■ MÓRICZ ZSIGMOND A VILÁG VÉGÉN MÁR SZÉP ÉS JÓ CÍMŰ NOVELLÁJA ALAPJÁN

„A tanya a világ közepén van, a tanya közepén a ház, a ház közepén áll a kedves anyám, körülötte tíz darab gyerek csipog.

De a négyéves kis Rozi csak állami gyerek, az nincs benne a házban, a tanyában, az egész világban, az bizony kívül van mindenben. A gyerekek közé csak ő maga férkőzik be, de azok tudják, hogy nem tartozik beléjük.

Persze a kis Rozi nem tudja, mi az, hogy ő állami gyerek, neki is az a mamája, aki a többinek, úgy hívja, hogy kedves anyám, a többi gyerek is úgy hívja a vastag, nagydarab fekete asszonyt. (...) De csak az az egy érdekes, hogy Rozi olyan kimondhatatlan jól érzi magát a testvérei között, sokkal jobban, mint azok egymással. Ennek a kicsiségnek már van múltja. Nem első hely ez, ahol családot tanult ismerni. Rövid kis életében már a harmadik helyen szopja a szülei szeretetet. Éppen azért csak neki fáj, hogy vele senki se foglalkozik. Se a kedves anyám, se a gyerekek (...) Ó csak áll oldalt, lebiggyesztett szájjal, és várja, hogy hát ővele mi lesz? (...) Lódulj ki! – kiált rá Rozira. Büntetni kell a gyereket. A gyereket folyton büntetni kell, mert másképp elszilajodik. (...) ez olyan elvetemedett, ez az állami gyerek, hogy ennek nem lehet parancsolni. Nem takarodsz ki rögtön? – s meglódtja, és a kis lányka úgy kipenderül a megnyitott ajtón a hűvös konyhába, azt se tudja, hogy áll meg. (...) (A kis Rozi) nem teketóriázik, (...) megy a kamarába. (...) Ott van a kenyér az orra előtt, nagy félkenyér. Odamegy és két kis fekete kezével nekiáll és belemarkol és

letöri a ducát. Sikerül. A markában marad a kenyér. (...) Kedves anyámnak valahogy eszébe jutott a kis Rozi. Muszáj volt kimenni, s azonnal látta, hogy a kamara ajtaja nyitva van, mert a kicsinek odáig még nem ért a kis esze, hogy a nyomokat eltüntesse. Persze, kedves anyám azt is látta, hogy a kenyér megvan szentségtelenítve, s ebből már azt is tudta, merre kell keresni a kis Rozit, s csakugyan, egy perc, és a szalmakazalnál járt, s fogta a nyakát a kislánynak és felemelte, mint egy békát s megrázta, és nagyokat ütött rá, ahol érte, az állami gyerekekre. (...) Rozi (...) már ehhez hozzá volt szoktatva. Nem is lehetne az, hogy ötet ne verjék, ötöt csak verik. Az már nem is fáj olyan nagyon, hogy visítson, fáj, de már hozzá van szokva, el van rá készülve...”

Móricz Zsigmond a kisgyermek szemével, a kis Rozi gondolatain keresztül érzékelteti a valódi szülők nélküli gyermekek felkavart életét. A nevelt gyermeki sors mélyén kutat.

Pár oldalon, pár mondattal, pár szóval képes megjeleníteni a társadalmi élet nagy kérdéseit s mögötte az emberi psziché titkait. A konkrét élethelyzetek mögött általános emberi sorsokat ábrázol. Éppen ezért mind látásmódjában, mind érzéseiben, mind témájában többletet jelent a korábbi hagyományokhoz képest. Olyan szociális érzéssel rendelkezik, mint őelőtte senki más. Mindig a valóságot s a benne élő alakok hiteles rajzát viszi az olvasó elé. Témái közvetlen élményekből fakadnak. A paraszti sorban

töltött gyermekkori élmények határozzák meg gondolatait, érzéseit. Szakít a századvég idillikus faluképével, s a vidéki élet válságokkal terhes hétköznapi valósággá válik.

Meghökkenítő erejű megfigyelései szikraszerű felvillanásokban közvetítik az élet nehézségeit. Csak zsonglőrszerűen veti fel a problémát, és néhány bravúros, de egyszerű mozdulattal megsejteti az érzékeltetni kívánt drámai valóságot.

A néhány oldalas novellából olyan hatalmas erővel tör ki a gyermekbántalmazás minden dimenziója, hogy a mögötte lévő üzenet ma sem veszít jelentőségéből.

Móricz nem ajánl semmit, csak megmutat. Megmutatja a valóságot úgy, ahogy rajta kívül nem sokan tudják. A következtetések levonását viszont az olvasóra bízta. Az okfejtés dialektikája helyett a tények irtózatossá erejű dialektikáját találjuk.

Ez nemcsak stílus kérdése, hanem szemlélet is egyben. Az irodalmat ugyanis nem mesemondásnak tekinti, hanem „a nemzet lelkiismeretének. Innen írásainak belső felindultsága és lírai heve”.

Móricz mindig a „cselekménybe ágyazta a pszichológiát. Nem boncol, nem fejteget, reflexióval legfeljebb tömörítve adja meg az alakok gondolatmenetét, amennyire az elkerülhetetlen.”

A mesterien megszerkesztett elbeszélés tolsztoji egyszerűséggel a kis Rozi sorsán és az őt ért sérelmeken keresztül ábrázolja a sokgyermekes,